

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

786. An collatio egeat literis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Questio 782. Qualiter collatio facienda de scientia vel conscientia alterius?

Respondeo: In hoc casu collatio fieri nequit, nisi collator prius notificet Titio, vel illum certiore faciat; nequaquam autem tunc requiritur consilium, consensus aut presentia Titii, sed sufficit, quod nudam habuerit scientiam. Gonz. gl. 49. n. 8. citans Bald. in rubr. c. de executor. & in stiror. actione. num. 7. Felin. in c. ex parte. n. fin. de constitut. Tiraq. de v. connub. gl. 7. n. 35. qui tamen n. 36. tradit, quod si ille, cujus scientia requiritur, est Superior, scientiam habere vim consensus, & requiri illius consilium.

Questio 783. Qualiter collatio facienda ad supplicationem alterius?

Respondeo: Dum id requiritur, collatio facta non tenet, nisi prius alterius supplicatio precedat: nam licet preces supplicantis non obligent (cum supplicatio concernat gratiam & meram liberalitatem ejus, cui supplicatur. Lancell. de attent. p. 2. c. 19. n. 25. Maranta de ordine judiciorum. p. 2. actu. 2. tit. de appell. n. 18.) negari tamen non potest, esse obligationem expectandi talem supplicationem; & vel sic collatio non dicitur libera ad effectum. reg. 8. Cancell. cum restringatur mera & libera facultas conferendi, quomocumque collatori placuerit. Gonz. gl. 49. n. 10. & II.

Questio 784. An, & qualiter dum collatio spectat ad Capitulum, & Episcopum simul (idem videtur esse, dum spectat ad duos alios) fieri possit ab uno sine altero?

Respondeo primò, posse fieri ab eorum uno, & tenebit per unum illorum facta; eò quod jus conferendi competit cuilibet in solidum, etsi unus non confert, censetur consentire collationi ab altero facta, dum non contradicit, & sic veluti simul cum illo conferre. Lott. l. 2. q. 21. n. 24. Corrad. pr. benef. l. 4. c. 6. nu. 61. citans Mandol. reg. 17. q. 14. Gonz. gl. 45. n. 69. Garc. p. 5. c. 4. n. 42. atque ita facta collatione per quemlibet eorum, statim jus acquiritur provisio; cum sufficiat, alterum non contradicere; licet enim actus sit simultaneus, est tamen in solidum penes utrumque, & sic dividius respectu exercitii. Corrad. ibid. Lott. loc. cit. n. 25.

2. Respondeo secundò: quin, ut evitetur devolutio ad Metropolitanum, potest Capitulum instante termino temporis semestris monere Episcopum, eoque negligente solum conferre sine Episcopo. Idem vice versa potest Episcopus. Laym. ad cap. dilecto. de suppl. negl. Pral. De his sparsim alibi plura.

Questio 785. Virum collatio egeat certâ verborum formâ?

Respondeo: In spectâ juris communis dispositione, in collationibus beneficiorum non exigitur certa aliqua verborum forma, potestque fieri provisio per quemcunque actum, sive verbo, sive nutu, modò voluntas exprimat conferentis. Corrad. l. 4. c. 7. n. 15. Lott. l. 2. q. 1. n. 28. & l. 3. q. 19. n. 27. citans Lamb. de jurep. l. 2. p. 3. q. 11. a. 1. n. 9. Selv. p. 3. q. 10. n. 11. & Rotam in Calaguriv. beneficij. 22. Junii. 1622.

Questio 786. An collatio indigeat literis?

Respondeo primò: quod attinet provisionem seu collationem Apostolicam, tametsi, ut Lott. l. 3. q. 1. n. 4. non desint, qui solo verbo absque ulla scriptura velint hunc actum collationis Apostolicæ confici, argumento Clem. dudum, de sepult. §. nos etenim, & Gl. ibid. v. verbo. dum totam Principis gratiam stare volunt in ejus lingua (quod non ad omnem gratiam, sed ad eam solum, quæ ex natura nullam exigit scripturam, & quam Princeps vult sine aliquo scripto, referendum declarat Suar. de ll. l. 8. c. 2. n. 2. & 8. citatus à Lott. d. q. 1. nu. 6.) Verius tamen est, hunc actum scripturam exigere. Lott. ibid. n. 7. non enim minus gratiæ istæ seu mandata Apostolica apud Canones vocantur assatus, ut legitur in c. Augustino. 12. q. 2. quam apud leges gratiæ & mandata. l. sacri assatus. c. de diversis rescript. & l. 3. de Episcopali audient. Lott. n. 8. De ratione autem assatus Principis est, ut de ejus rescripto propria manu confecto constet, juxta cit. l. sacri assatus. Lott. ibid. atque ita constat Papæ rescripto seu signaturâ confici gratiam, ac inde consumi præcedentem vacationem beneficij. Lott. nu. 15. citans Cassad. decis. 4. n. 1. de causa possess. & proprietatis. & Rotam decis. 418. n. 3. p. 1. divers. Et quidquid sit de forma rescripti, de qua in cit. l. sacri assatus (quæ modò videri recessisse ab usu Curia tam apud Pontifices, quàm Cæsares, ait Lott. nu. 10. ex Saliceto ad cit. l. n. 1.) etiam adhuc modò tenaciter observari, ne aliter gratiæ hujusmodi per Papam concedantur, quàm per illius rescriptum, seu signaturam propriâ ejus manu firmatam, adjunctâ primâ literâ proprii nominis, testatur Lott. nu. 11. quamvis, ut addit num. 12. minimè negandum sit, signaturam hanc sive rescriptum adjici manu alterius, de mandato tamen ipsius Papæ sub hac forma: concessum in presentia d. N. Papæ. Ex his igitur satis turò concludi posse, gratiam Apostolicam ad beneficium in tota substantia sua radicari in ipsius Papæ rescripto, id est, in signatura propriâ manu adjunctâ supplicationi, unde sortitum est nomen illud; quippe rescriptum dicitur, quasi responsum scriptum ad petitionem alterius, ait Lott. n. 32. Porro hic observandum diligenter, hanc scripturam seu signaturam, quâ Papa signat supplicationem, atque ita gratiam facit de beneficio, non confundendam cum scriptura seu literis, quas, ut ait Lott. l. 3. q. 2. num. 1. per ipsam illam signaturam, quam Papa tacite mandare videtur, confici secundum ipsam scripturam, ita ut tametsi his literis expeditis videantur conjungi duo actus, rescriptum scilicet seu signatura, & litera vi illius confecta, hi actus tamen considerantur tanquam inter se dividi & penitus separati. Lott. cit. q. 2. n. 11. ex Archid. in præm. 6. decretalium, n. 2. Gemin. §. universitati, n. 3. ac de his literis, secus dicendum; unde

2. Respondeo secundò: quidquid sit de eo, num litera hæ sint de substantia, aliquibus dicta probatoria secundum Bald. in l. humanum, c. de ll. n. 6. & Gomez. ad reg. de non judicando. q. 1. quam alii vocant probatoriam solemnitatem, ut Gemin. conf. 209. n. 6. Lott. n. 13. hæ litera non sunt de forma seu substantia intrinseca gratiæ seu provisionis Apostolicæ, sed spectant ad simplicem extrinsecum usum, & exequibilitatem gratiæ, ut Lott. q. 2. n. 1. & 12. citans Rotam decis. 585. n. 2. p. 2. recent. Declaratur nunc hoc ipsum; tametsi enim litera hæ formam aliquam importent, ita ut ante harum literarum expe-

expeditionem gratia videatur informis & rudis, veluti egens expolitione circa clausulas, & earum extensiones per Officiales, qui soli eam possunt in mundum reducere & expolire, quin & literas denegare, aut de facili, ut Gonz. *gl. 15. §. 3. n. 33.* supplicationem signatam lacerare. Mandos. *ad reg. de non iudicand. q. 3. n. 4.* Bellam. *decis. 110. n. 6. & 7.* Gonz. *loc. cit.* Ferret. *conf. 127. n. 1.* Sanch. *de matrim. l. 8. d. 29. n. 2. & c.* apud Lott. *n. 3.* licet etiam, si quis acceperit possessionem ante dictas literas expeditas, fructus beneficii non faciat suos; sed teneatur in conscientia eos restituere, etiam dum nemo se opponit, ut Felin. *in c. veniens. de accusat. n. 3.* apud Lott. *n. 4.* eò quòd litera ista sint loco tituli, sine quo beneficium teneri nequit, ut Compostellan. *in c. super literis. de rescript. n. 9.* Bellam. *decis. 209. n. 9. & c.* apud Lott. *n. 7. & 6.* Nihilominus hæc & similia referenda non sunt ad substantiam intrinsecam gratia, sed ad ejus usum extrinsecum & exequibilitatem respectu personæ, cui providetur; respectu cujus usus & exequibilitatis sine dictis literis gratia non potest dici perfecta, nisi eâ perfectione, quam habet potentia ad actum, ut ait Lott. *n. 9.* ac proinde usus hic extrinsecus seu exequibilitas sumit quidem initium & principium suum ex voluntate & rescripto, seu dicta signatura Papæ, perfectionem tamen suam quasi actualem non habet, nisi ex literis. Lott. *num. 10.* ex Socin. *conf. 41. nu. 3. vol. 3.* Item gratia illa rescripto contenta, & nondum literis explicata, æquiparatur homini adhuc clauso in utero matris, qui licet quæ ejus favorem concernunt, inter humanas res reputetur, tamen ad alios effectus non prodest. *l. qui in utero. de statu hominis.* Et hinc gratia, dum ex rescripto seu signatura deducitur ad perfectionem illam, quam recipit ex literis, duci videtur ex quodam tenebricoso utero in lucem istius mundi. Lott. *num. 19.* ex Gomez. *in reg. 27. Cancell. de non iudic. q. 1. n. 2.* Unde etiam Rota & Mand. *ad eand. reg. q. 15. num. 2.* apud Lott. *cit. num. 9.* apertissime gratiam ante expeditionem literarum vocant jus quoddam implicitum & minus clarum. Atque ita etiam ob necessitatem expediendi dictas literas emanarunt tres regulæ Cancell. Lott. *à num. 14.* nempe 27. *de non iudicando juxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum, quæ fundatur in eo, quòd iudicium debeat fieri super certo.* Lott. *num. 37.* ex Menoch. *conf. 711. nu. 6.* utcumque autem gratia sit perfecta in sui substantia ex solo rescripto; ea tamen certitudo non porrigitur ad qualitates & contingentia, super quibus est iudicandum; quia hæc dependent ab extensione vel restrictione clausularum supplicationis juxta stylum Cancell. & sic à facto ipsorum expeditorum seu officialium, quòd fit, ut donec litera expedita sint & judici exhibeantur, impossibile sit iudicare super gratia, qua hac ratione adhuc incerta est. Lott. *n. 18.* citans Nart. *conf. 37. n. 23.* Surd. *conf. 311. n. 18.* & Seipsum *l. 2. q. 13. n. 98.* de qua regula fusiùs *ibid.* Lott. *à n. 20. ad 49.* Item regula 31. ut non valeant commissiones causarum, nisi literis expeditis, ita ut processus ante desuper habiti nullius sint roboris. Lott. *n. 15.* de qua item fusiùs Lott. *à n. 49. ad 59.* Item regula 51. ut nulla suffragetur dispensatio, nisi literis confectis. Lott. *n. 16.* circa quam regulam vide doctrinam Sanch. *de matrim. l. 8. d. 29. n. 5.* quam fusiùs & accuratè refutat Lott. *cit. q. 2. à num. 59.* plura de necessitate harum literarum in ordine ad capiendam possessionem inferius, vide tantisper Lott. *l. 3. q. 19.*

3. Respondeo tertio; in collatione facta ab inferioribus Papæ opus non est istiusmodi literis, aut etiam rescripto similive signaturâ. Lott. *l. 2. q. 46. n. 40.* Item *l. 3. q. 19. n. 26.* citans Bellam. *in c. illud. de presumpt. n. 21.*

PARAGRAPHVS IV.

De tempore, quo facienda collatio.

Quæstio 787. An, & qualiter ante vacationem conferri possit beneficium?

Respondeo primò: beneficium, antequam vacet, nullatenus provideri potest. Castrop. *tr. 13. d. 3. p. 5.* cum communi. Cum enim titulus beneficii indissolubilis sit. *c. Michael. de filiis presb.* isque sit penes beneficiatum investitum, impossibile est, ut eo non remoto, alteri beneficium conferatur in titulum; siquidem unius Ecclesiæ seu beneficii non possunt esse duo beneficiarii seu intitulati. *c. cum non ignores. c. tua. de preb. & DD. communiter in c. super eo. de preb. in 6.* Laym. *in c. consultationibus. de donat. n. 1.* Unde jam etiam ipse Papa non providet de vacaturo (intellige per modum naturalem vacandi, hoc est, per obitum seu mortem naturalem; de vacaturis enim aliter paulò post) sed de vacante, utpote qui tanquam Princeps optimus, uti ex suo rescripto conservari vult uniuscujusque jus suum integrum, ita etiam urcung; salvâ hujus juris integritate non intendit ansam ullam captandi mortem alterius cuiquam dare, tamen si non ignoret, si quando simpliciter faciat gratiam de vacaturo, id intelligi sub conditione, postquam vacaverit. Lott. *l. 3. q. 8. n. 2. & 3.* qui tamen *ibid.* *q. 9. n. 13.* ait illud, quòd Papa nusquam provideat de vacaturo, sed de vacante, restringendum ad modum naturalem vacandi, scilicet per obitum, & non extendendum ad alium modum civilem, ut patet in impetrationibus ad vacatura per sententiam, vel etiam ad vacantia ipso jure (quæ tamen sententiam expectant, ut inde dicatur, si non inducta, saltem decreta vacatio) Item in gratiis ad vacatura per matrimonium, per ingressum religionis, per promotionem vel assecutionem incompatibilis: quippe in his omnibus Papa providet non solum de vacante, sed & de vacaturo; prout explicat Glossator antiq. *ad reg. 62.* & petenti provideri de vacaturo dantur litera de vacante, prout expedierit impetranti. Sicutque hæc adeo vera, ut vivente beneficiario nequidem promissio fieri possit de ejus beneficio vacaturo. *c. 2. de concess. preb.* Laym. *loc. cit.* Lott. *l. 3. q. 8. n. 4.* Si enim pactum seu promissio facta de hæreditate viventis non valet (intellige independenter ab ejus voluntate) tanquam quæ bonis moribus repugnat. *l. donari. §. donationem. ff. de donat. & l. ult. c. de pactis.* ubi dicitur, quòd omnes hujusmodi pactiones odiosa esse videantur & plena tristissimi & periculosi eventus; quare enim quoddam vivente & ignorante de rebus ejus quidam paciscentes conveniunt? Si etiam, ut ait Lott. *loc. cit.* ex Petronio, hereditas & fordidos testamentorum captatores profana leges acriter adeo & ferid infectantur, ut vim cujusque promissionis enervent. *l. ult. de pactis.* neque credatur cujusvis juramenti vinculum veluti adjectum promissioni contra bonum